

[Finansministeren.]

en tilskyndelse til at sælge direkte til forbrugere til skade for de handelsled, hvorigennem afsætningen normalt sker.

Det er endvidere foreslået at fritage sådanne råstoffer og driftsmidler til landbrug, skovbrug og gartneri som levende dyr, korn, frø, planter, foderstoffer, gødning og landbrugsmaskiner m. m. for afgiftspligten. Også disse fritagelser skyldes ønsket om at kunne holde virksomhederne inden for landbrug, skovbrug og gartneri helt uden for afgiftssystemet.

Det er i øvrigt anset for ønskeligt, at de producerende virksomheder fritages for afgift af de til fremstillingen af afgiftspligtige varer anvendte råstoffer og driftsmidler; for virksomheder, der bliver omfattet af det foreslåede afgiftssystem, og som derfor skal registreres hos toldvæsenet, klares dette ved, at de pågældende virksomheder bliver berettigede til afgiftsfrit at indkøbe rå- og hjælpestoffer samt maskiner og andre varige driftsmidler til brug ved selve varefremstillingen.

Jeg skal som sagt ikke gå i detaljer med hensyn til de foreslåede afgiftsfritagelser, men blot yderligere nævne, at ubearbejdet træ, brændsel, brugte motorkøretøjer og medicin er foreslået holdt uden for afgiftspligten.

Medens lovforslaget principielt foreslår afgift på alle varer — bortset fra de særligt nævnte undtagelser — er tjenesteydelser ikke omfattet af afgiftspligten efter forslaget. Kun i tilfælde, hvor tjenesteydelsen består i fremstilling af afgiftspligtige varer af indleverede materialer (såkaldt lønarbejde), bliver der tale om afgiftserlæggelse.

Den foreslåede omsætningsafgift er i princippet opbygget således, at der normalt kun skal svares afgift af den enkelte vare én gang, nemlig i omsættningens sidste led. Det vil i almindelighed sige hos detailhandleren. Jeg vil imidlertid gerne understrege, at det er overdragelse af varer til forbrugere, der medfører afgiftspligt. Der skal derfor ikke alene betales afgift ved salg fra detailbutikker, men også i andre tilfælde, hvor en afgiftspligtig vare overgår til forbrug. Der skal således svares afgift, selv om varen på vejen fra fremstiller eller importør ikke passerer detailhandelen, men f. eks. sælges fra håndværks- eller engrosvirksomheder direkte til

forbrugere. I tilfælde, hvor forbrugere indfører varer direkte fra udlandet, skal afgiften betales ved varernes toldbehandling. Erhvervsdrivende skal betale afgift af de varer, som de fra eget lager udtager til privat forbrug eller til forbrug i virksomheden.

Systemet i afgiften er i øvrigt, at alle virksomheder, der fremstiller eller handler med afgiftspligtige varer, skal registreres af toldvæsenet. De registrerede virksomheder kan efter tilsvarende regler som efter den nugældende afgiftslovgivning indbyrdes handle med afgiftspligtige varer, uden at der skal erlægges afgift.

Det har naturligvis været indgående overvejet, om man skulle foreslå en almindelig omsætningsafgift lagt i detailledet eller i engrosledet. Når valget — ligesom i vore nabolande Norge og Sverige — er faldet på detailedsaftgiften, uanset at dette system bringer et større antal virksomheder under toldvæsenets kontrol end engrosledsaftgiften, er det netop, fordi fordelene ved en detailedsaftgift er overvejende, hvor det drejer sig om en afgift af generel karakter. Jeg skal ikke her indlade mig på en omfattende redegørelse herfor, men blot fremhæve, at detailedsaftgiften medfører en mere ligelig afgiftsbelastning end engrosledsaftgiften, at den kan give det samme provenu med anvendelse af en lavere afgiftssats, at den dels virker hurtigere og dels lettere lader sig ændre også i nedadgående retning end en engrosledsaftgift og derfor er bedre anvendelig som konjunkturpolitisk middel, og at reglerne for detailedsaftgiften vil være væsentlig enklere og derfor lettere at administrere både for erhvervslivet og myndigheder end reglerne for en engrosledsaftgift.

Lad mig endelig fremhæve, at det vel er rigtigt, at antallet af registrerede virksomheder vil være størst under en detailedsaftgift, men at antallet af virksomheder under kontrol ved en engrosledsaftgift dog formentlig vil blive så stort som svarende til knap to tredjedele af antallet under detailedsaftgiften. Hertil skal føjes, at udnyttelsen af den moderne kontorteknik gør det muligt at afbøde ulemperne ved at inddrage et stort antal virksomheder under kontrollen. Ved praktiseringen af afgiftsloven er det tanken én gang årlig at lade alle engrosvirksomheder indsende oplysning til toldvæsenet om størrelsen af deres samlede afsætning